

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2019-598

23.8.2019

Protector Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Lisensforsikring – foreløpig varig udyktighetserklæring – forsikringstilfellets inntreden – avtl. § 36.

Forsikrede fikk 18.5.15 utstedt en foreløpig udyktighetserklæring og mottok senere oppsigelse fra arbeidsgiver med fratrede 17.8.15 som følge av tap av helseattest. Han fremmet krav under lisensforsikringen 14.9.15. Forsikrede fikk da beskjed om at han måtte ta kontakt igjen dersom ugyldighetserklæringen ble permanent. Ugyldighetserklæringen ble permanent 6.10.17, hvorav forsikrede igjen fremmet krav om dekning under forsikringen. Selskapet avslo forsikredes krav idet forsikringens krav til permanent udyktighetserklæring ikke hadde inntruffet innen ett år etter ansettelsesforholdets opphør. Saken reiste spørsmål om forsikringsavtalen kunne revideres etter avtl. § 36. Nemnda konkluderte med at forsikringstilfellet inntraff 6.10.17, dvs. utenfor forsikringstiden. Nemnda bemerket videre at det ikke var urimelig at selskapet fulgte vilkårene i kollektivavtalen og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1967, motormann/maskinist) var 29.9.08 - 7.8.15 ansatt i A. AS. Han har fra oktober 2014 vært 100 % sykemeldt med diagnosene F33.1 Tilbakevendende depressiv lidelse og F43.1 Posttraumatisk stresslidelse (kompleks).

Sjømannslegen utstedte erklæring om foreløpig udyktighet 18.5.15. Der fremgår det at arbeidstakeren ikke var gitt tillatelse til å fortsette i tjenesten som motormann/maskinist. Den samtidige helseerklæringen viser at forsikredes syn ikke møter kravene i STCW konvensjonen og at han ikke var skikket for utkikk. Det fremgår ikke hvilken sykdom som medførte foreløpig udyktighet, og sjømannslegen har huket av for at forsikrede var skikket til annet arbeid om bord.

Forsikrede ble oppsagt 17.6.15 med fratrede 17.8.15 fordi han ikke kunne tjenestegjøre i noen stilling i rederiet på grunn av den foreløpige udyktighetserklæringen. I oppsigelsen skal arbeidsgiver ha nevnt at forsikrede hadde opplyst at han vil søke om erstatning under tap av lisens-dekningen. Oppsigelsen sier ikke noe om frister, herunder 1-årsfristen, etter forsikringsavtalen.

Forsikrede fremmet krav under forsikringen 14.9.15. Selskap T., som da var forsikringsgiver, avslo 7.10.15, fordi det ikke forelå et permanent tap av helseattesten.

Forsikrede ble innvilget uføretrygd fra 1.9.17.

Sjømannslegen utstedte permanent udyktighetserklæring 6.10.17. Forsikrede meldte dette til selskapet 23.10.17. Selskapet avslo 10.8.18, blant annet fordi forsikringstilfellet inntraff mer enn ett år etter arbeidsforholdets opphør.

Forsikrede har fremlagt en generell utredning fra juli 2017 om Tap av helseerklæring for arbeidstakere på norske skip og flyttbare innretninger utarbeidet av leder for Norsk senter for maritim- og dykkermedisin.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han har krav på utbetaling under dekningen. Avtalen må forstås slik at om en foreløpig udyktighetserklæring går over i en permanent udyktighetserklæring, må forsikringstilfellet anses å ha inntruffet på tidspunktet for den foreløpige udyktighetserklæringen. En annen forståelse vil slå svært urimelig ut for forsikrede, da dette vil føre til at det ikke er mulig å oppnå forsikringsutbetaling ved foreløpige udyktighetserklæringer. Det er vanlig i disse sakene at det går mer enn ett år før den permanente udyktighetserklæringen blir utstedt, og at arbeidsgiveren i mellomtiden sier opp arbeidsforholdet. Forsikrede fikk ikke opplyst at den permanente udyktighetserklæringen måtte foreligge senest ett år etter ansettelsesforholdets opphør, men bare om å ta kontakt når erklæringen ble permanent. Det vil være i strid med god forretningsskikk å gjøre avtalen gjeldende etter sin ordlyd, jf. avtaleloven § 36.

Det må legges vekt på partenes forutsetninger da avtalen ble inngått og etterfølgende praksis, jf. forskrift om helseundersøkelser av norske arbeidstakere på skip og flyttbare innretninger av 5.6.2014 nr. 805. Før 2014 ble det her ikke skilt mellom permanent og foreløpig udyktighetserklæring. Adgangen til å utstede foreløpig udyktighetserklæring kom inn ved endringen i 2014. Forskriftene av 2001 og 1986 hjemlet således bare udyktighetserklæring, se 2001-forskriften § 3 bokstav c jf. § 13 og 1986-forskriften § 11. I vurderingen av rimelighet må også vektlegges at det er mye som tyder på at forsikrede burde fått permanent udyktighetserklæring allerede i 2015, basert på den alvorlige diagnosen han på det tidspunktet hadde samt den lange sykdomshistorikken.

Klagen må under enhver omstendighet føre frem på bakgrunn av reglene om sensur av avtalevilkår, se Rt. 1979 s. 554 og Rt. 2005 s. 112 og nemndas avgjørelse FSN 6146.

Selskapet har i det vesentlige anført at forsikrede ikke har rett til utbetaling. Det er opp til selskapet og forsikringstaker å definere hva en forsikring skal dekke, dette gjøres ikke av den forskrift som forsikrede viser til. Det følger direkte av vilkårene når forsikringstilfellet inntreffer, og den valgte avgrensningen for ett års sammenhengende sykemeldingsperiode er lik for alle forsikringer av denne typen. Dette er et unntak til fordel for den ansatte, og unntaket er ikke ment å dekke mer enn hva som følger av ordlyden. Utvidelser av risiko vil medføre en annen premieberegning enn forutsatt. Vilårene er ikke endret etter forskjellen mellom "midlertidig" og "permanent" udyktighet ble innført. At en forsikring har en valgt avgrensning, kan ikke i noen sammenheng være urimelig eller rammes av avtaleloven § 36 eller tilsvarende, og en eventuell urimelighet for arbeidstaker må tas opp med forsikringstaker/arbeidsgiver.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om forsikrede har krav på utbetaling under en dekning for tap av lisens. Saken reiser subsidiært spørsmål om forsikringsvilkårene bør revideres med hjemmel i avtaleloven § 36.

Nemnda peker på at det er tale om et krav under en yrkesskade- og trygghetsforsikring for medlemmer i Norges Rederiforbund. Den aktuelle forsikringsdekningen er tegnet av forsikredes tidligere arbeidsgiver for å etterleve forpliktelsene i blant annet en kollektivavtale.

Saken, slik nemnda ser det, reiser spørsmål dels om når forsikringstilfellet oppsto og dels om forsikringstilfellet inntraff i forsikringstiden. Etter forsikringsvilkårene pkt. 5 – som gjelder lisensforsikring (tap av helseattest) – bokstav a) 2 – som gjelder offshorepersonell – annet ledd inntreffer forsikringstilfellet den dag "Udyktighetserklæring" blir utstedt med varig virkning. Dette vilkåret ble først oppfylt da sjømannslegen 6.10.17 utstedte en permanent udyktighetserklæring for forsikrede. Teksten er klar og nemnda kan ikke se at den åpner for noen utvidende fortolkning.

Nemnda er således enig med selskapet i at det er tidspunktet for den permanente udyktighetserklæringen som avgjør tidspunktet for forsikringstilfellets inntreden.

Samme bestemmelse i forsikringsvilkårene utvider i tredje ledd forsikringstiden med inntil ett år etter at et arbeidsforhold er bragt til opphør av arbeidsgiver, dersom forsikrede har vært sammenhengende sykemeldt. Bestemmelsen lyder:

Dersom forsikringstilfellet inntreffer i en sammenhengende sykemeldingsperiode som fortsatt løper etter at arbeidsgiver har brakt sikredes ansettelsesforhold til opphør skal sikrede være omfattet av trygghetsforsikringen på tidspunktet for udyktighetserklæring, så lenge årsaken til utstedelse av udyktighetserklæring er sammenfallende med årsaken til sykemeldingen og vedkommende var omfattet av trygghetsforsikringen første dag av den aktuelle sykemeldingsperioden. Det er videre et vilkår at forsikringstilfellet inntreffer senest 1 (ett) år etter ansettelsesforholdets opphør.

Bestemmelsen innebærer at en syk, oppsagt offshoremedarbeider opprettholder retten til dekning i inntil ett år etter ansettelsesforholdets opphør. Dette er, generelt sett, en gunstig bestemmelse for forsikrede. Nemnda kan ikke se at den tolkes på annen måte enn det som følger av ordlyden.

Forsikrede har subsidiært anført at forsikringsvilkårene må settes til side med hjemmel i avtaleloven § 36. Etter sikredes syn vil det være sterkt urimelig om han ikke skulle ha rett til erstatning fordi udyktighetserklæringen ble utstedt etter utløpet av ettårsfristen for oppsigelsen. Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for det, og peker på at terskelen for anvendelse av avtaleloven § 36 generelt ligger høyt. Dette gjelder særlig i saker som gjelder kollektive forsikringsavtaler som implementerer en forpliktelse etter en kollektivavtale, og hvor forsikringsvilkårene til dels følger av kollektivavtalens bestemmelser.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Lise Karlsen (selskapsrepresentant), Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).